

in hun karakteristieke trekken en psychologisch wezen, met breede, gedecideerde, overtuigde toetsen op het doek gezet.

Sargent schijnt in zijn werkwijze veel aan Velasquez te danken te hebben en is ook wel met dezen vergeleken, maar dichter staat hij toch misschien bij Frans Hals. Hij heeft niet het fijne, subtiele modelé van Velasquez. Met eenige krachtige en besliste, meesterlijke penseelstreken, weet hij op zeer sprekende wijze zijn doel, de afbeelding der menschfiguur, die hem bezig houdt, te bereiken. Het werk leeft. Maar aan deze direkte, krachtige, meestal rake uitingswijze, die zijn werk de frisheid, het spontane, het pétillante van een eersten opzet geeft, ontbreekt soms de verfijning, de doorwrochttheid, die het tot een volkomen synthetisch, diep-doordacht en sterk-gebouwd, kunstwerk zouden opvoeren. Hoe dit zij, Sargent is een meester in zijn vak en het is een lust zijn mannelijke en pittige kunst te aanschouwen.

Welk een macht van goede portretschilders is hier: J. J. Shannon, Arthur Cope, Solomon J. Solomon, Arthur Hacker, La Thangue, Walter Oules, Frank Dicksee, vele anderen van minder naam, maar wier werk toch niet zonder smaak en distinctie, zonder meer of minder goede hoedanigheden is.

Het meest volmaakte echter, het technisch meest volmaakte althans, en zeker het meest bijzondere, persoonlijke, opvallende, schijnt mij ditmaal William Orpen geleverd te hebben met zijn „Marchioness of Headfort”. Dit is een juweel van behandeling: uiterst eenvoudig en bescheiden van voordracht, maar niettemin, of juist daardoor, zoo schitterend. Een mooi en bekorend vrouwen-gelaat, regelmatig, maar niet streng, maar zeer zacht en gevoelig van lijn, niet hautain-aristocratisch, niet speciaal Engelsch, een vrouwengelaat, dat Hollandsch kon zijn, van univerzeelen meer dan nationalen adel, van menschenadel meer dan kastenadel; dit vrouwengelaat in zijn zeer subtiele vormen

en rondingen met onfeilbaar kunstenaarsvermogen weergegeven — aldus de „Marchioness of Headfort”. En van uiterst gedistingeerden, voornamen smaak getuigend: de zwart fluweelen, met wit bont afgezette japon, die het slank vrouwenlichaam omhult, de witte handschoenen en het eenvoudig kantwerk om het open avondtoilet, waarover een prachtig-blauw-zilveren weerschijn ligt. De figuur staat uit tegen een donkeren achtergrond.

En toch! — het is schitterend van techniek, het is een wonder van ingetogen koloriet, het is meesterlijk en compleet van saamvattend vermogen, het heeft schilderskwaliteiten, die op deze tentoonstelling door niemand overtroffen en naast die van de grootste meesters genoemd mogen worden — toch denk ik soms, als ik er lang op tuur, dat het portret van deze bekoorlijke markiezijn, zoo edel van vormen, zoo vol gratie en elegantie, en schoonheid, o ja, mij op den duur vervelen zou. Het zegt mij te weinig, het is te passief, het is, dunkt mij, wat uiterlijk gebleven. Het schijnt, zooals het ons daar aanblijft, de diepte van gevoel en verbeelding te missen, die onze aandacht op den duur kan boeien. Ligt dit aan het objekt van den schilder of aan den schilder zelven? Heeft de representatie van den schilder zich misschien te zeer tot de schoonheid van de zinnen, van lijn en kleur en vorm bepaald, of mist de buitengewoon bekoorlijke vrouw, tot wier tolk hij zich hier gemaakt heeft, de gevoelsdiepte, het innerlijke leven dat wij in haar wenschen, dat wij soms in haar zien. Neen, ik geloof, dat de schilder zich toch nog te zeer tot den uiterlijken, pikturen kant van haar wezen bepaald heeft. Dit portret, ik twijfel er niet aan, is een meesterstuk, maar... het is nog geene Monna Lisa.

Orpen, een betrekkelijk jonge man nog, is een van de leiders der New English Art Club en meestal is hij daar beter vertegenwoordigd dan hier. Met Augustus John is hij waarschijnlijk de krachtigste, meest be-